

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧІНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧІНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ, ПРАКТИКА

**Матеріали XII Всеукраїнської
науково-практичної інтернет-конференції**

24 листопада 2021 р.

м. Умань

УДК 378.018.8:373.3.011.3-051(06)

A43

Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 5 від 08.12.2021 р.)

Гол. ред та відповідальний за збірник.

Бойченко В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач науково-дослідної лабораторії педагогічної компетентності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Коберник О. М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кравченко О. О. – кандидат педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Ткачук Л. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рецензенти:

Коляда Н. М. – доктор педагогічних наук, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Пащенко Д. І. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти КНЗ КОР «Київського обласного інституту ПОПК»

A43 Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, (м. Умань, 24 листопада 2021 р.) / гол. ред. Бойченко В. В. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. – 240 с.

До збірника увійшли матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика», яка була проведена кафедрою педагогіки та освітнього менеджменту і науково-дослідною лабораторією педагогічної компетентності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини за участю Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського 24 листопада 2021 року. Основна тематика опублікованих у збірнику статей відповідає напрямам роботи конференції:

- дидактичні та методичні аспекти підготовки майбутнього педагога;
- формування професійної компетентності в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти;
- формування управлінської культури керівника закладу освіти;
- історія становлення і розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогічної освіти;
- формування професійного мислення педагога;
- загальнокультурна парадигма професійної підготовки майбутніх педагогів.

УДК 378.018.8:373.3.011.3-051(06)

Коблик Віталій, Громова Тетяна

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....85

Коблик Віталій, Ремінна Лілія

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ В МАГІСТРАТУРІ...88

Ковальська Аліна

КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....91

Стеценко Надія

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ДІЛОВИХ ЯКОСТЕЙ
КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....95

Ткачук Карина, Бялик Оксана

ФУНКЦІЇ ЛІДЕРСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ.....98

Тягонян Тетяна, Дудник Наталка

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ
ВИКЛАДАЧІВ.....102

Холковська Ірина, Бабич Олександра

ЗМІСТ ТЕОРЕТИЧНОГО БЛОКУ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ
РИТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....105

Юсипенко Ірина, Ткачук Мирослава

ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК
ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩОЇ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ.....110

ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Біліш Микола

ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ДОСВІДУ КОМАНДНОЇ РОБОТИ
У МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ.....115

Бурдюжан Вікторія, Кудла Марія

ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО КЕРІВНИКА
ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....119

Надія Стеценко

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ДІЛОВИХ ЯКОСТЕЙ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства освіта в її нерозривному зв'язку з наукою стає все більш потужною силою економічного зростання і конкурентоспроможності нашої держави. Стрімка зміна умов життя вимагає від системи освіти формування нового підходу, де пріоритетом стає «цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення; патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини; інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя» [1]. Підготовка майбутніх керівників закладів освіти у цьому ключі сприятиме актуалізації творчої особистісної позиції керівника і формування у майбутніх фахівців такого важливого аспекту, як професійна компетентність, стрижнем якої є особистісно-ділові якості.

У сучасних дослідженнях процес формування професійної компетентності керівника закладу освіти характеризується різними підходами. Питанням професійної підготовки менеджерів освіти присвячені дослідження О. Бандурки, М. Гагаріна, О. Голік, С. Калашнікової, В. Лаврука, О. Коберника, В. Крижко, С. Немченко, О. Старокожко, Т. Сорочана, І. Шумілової та ін. [2;3].

Значне місце у працях дослідників приділяється характеристиці особливостей того чи іншого етапу формування професійної компетентності фахівця, але без належної уваги залишаються його особистісно-ділові якості. Разом з тим, успішність професійного розвитку і відповідно – професійної діяльності керівника закладу освіти, залежить від того, наскільки особистісно-ділові якості керівника освітнього закладу відповідають вимогам професії, чи є сталим його інтерес до фахової діяльності, чи адекватно та

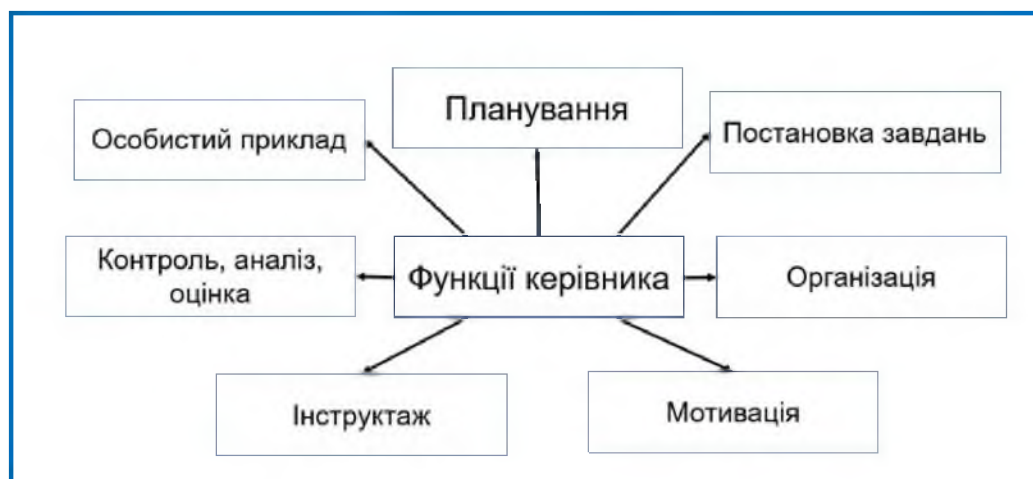
відповідально він ставиться до вимог, сприймає цінності, традиції, норми і правила поведінки, використовує інноваційні форми та методи у професійній діяльності, розвиває професійну майстерність.

Пріоритетною характеристикою керівника закладу освіти в даний час є його здатність ефективно і якісно управляти. Майбутній менеджер, який працює в системі «людина-людина», не може бути підготовлений до управлінської діяльності лише на основі знань і вмінь («чийогось досвіду»), він повинен придбати власний досвід, сформувати особистісно-ділові якості, тобто пройти не просто професійне навчання, а професійну соціалізацію. Головними факторами ефективності управлінської діяльності виступають специфічні управлінські (ділові) здібності, причому ефективність і можливість реалізації ділових функцій, залежить від того, наскільки яскраво виражені такі здібності у майбутнього керівника закладу освіти [2].

Сильною особистістю з харизматичним характером називають керівника з розвиненими управлінськими (діловими) та особистісними якостями, які виражаються у наявності інтелектуальної енергії та спрямованості на реалізацію цієї енергії в управлінській сфері. Ділові здібності відображають ступінь прагнення керівника закладу освіти домінувати над іншими людьми в будь-якій ситуації, прислухаючись до слухних пропозицій, проявляючи креативність у вирішенні проблем. Ділові якості визначають успішність, ефективність ділової поведінки і управлінських рішень в складних, нестандартних ситуаціях, для яких не існує типових, стандартних прийомів, для яких не можна використовувати раніше накопичений управлінський досвід [3].

Керівник закладу освіти не може розраховувати на успіх у своїй професійній діяльності, якщо йому не притаманні такі особистісно-ділові якості, як: креативність, підприємливість, організованість та ініціативність, оперативність у вирішенні виникаючих питань, патріотизм, почуття обов'язку і відповідальності, стресостійкість, харизматичність, цілеспрямованість і честолюбство, рішучість, впевненість, наполегливість, чесність, справедливість, порядність, врівноваженість, незлопам'ятство, оптимістичність, комунікабельність, чуйність, доброзичливість, ввічливість, тактовність, толерантність, самокритичність, акуратність та ін.

Велика кількість особистісних та ділових (управлінських) якостей особистості керівника освітнього закладу пов'язана зі складністю та різноманіттям функцій (мал.1), які він виконує під час взаємодії з різним контингентом учасників освітнього процесу в умовах реформування системи освіти та соціальних умовах, які постійно змінюються.

Мал. 1. Функції керівника закладу освіти

Особистісно-ділові якості керівника закладу освіти проявляються під час вирішення професійних управлінських завдань. Вони мають бути в органічній єдності із цінностями керівника, за умови глибокої особистісної зацікавленості в цьому виді діяльності.

Формування і розвиток особистісно-ділових якостей керівника – складний і тривалий процес, що вимагає чималих зусиль і практики. Володіння цими якостями допомагає досягти керівнику закладу освіти досить високого рівня своєї професійної управлінської компетентності, що дасть йому широкі можливості високої самореалізації.

Список використаних джерел:

1. Концепція Нової української школи. URL: <https://bit.ly/3FTagmS>
2. Менеджмент в освіті : навчальний посібник / Коберник О.М., Гагарін М.І. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. – 242 с.
3. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова, О. М. Старокожко, О. Б. Голік. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2020. 603 с.

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО
ПЕДАГОГА: ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ, ПРАКТИКА**

**Матеріали XII Всеукраїнської
науково-практичної інтернет-конференції**

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 09.12.2021 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 13,95
Тираж 100 прим. Замовлення № 414

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19, вул. Садова, 2
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 3-51-33, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com
vizavisadova@gmail.com